

U 1133 har väl ursprungligen stått rest invid den »bro», som Agvid enligt inskriften har låtit göra. »Bron» har i så fall legat strax N om Norrby, i närheten av landsvägen Knaby stn—Morkarla k:a.

1134. Söderby, Morkarla sn.

Pl. 116.

Litteratur: B 577, L 276. J. Bureus, F a 6 s. 192 n:r 137 (Rhezelius), F a 5 n:r 263; J. Rhezelius, Monumenta Uplandica (F c 6), s. 222 (tryckt i UFT h. 32, 1915, s. 76), F l 1 n:r 9; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 120; E. Almgren, Brev till C. Silwer den 30/7 [1910] (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA).

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning i F c 6 (återgiven i UFT h. 32), teckning i F l 1; P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 577).

Den fragmentariskt bevarade runstenen står nu rest i trädgården till lägenheten Söderby n:r 6, 12 m. SSV om boningshuset. Lägenheten gränsar till Horsbol under Norrby. Platsen är utmärkt på Ekonomiska kartbladet »Söderby» (1954).

Rhezelius ger i *Monumenta Uplandica* följande upplysningar om U 1134: »Denne sten står luta nordan södherby i tädh mellan horsbole gärdet och Södherbyes gärder, är grå vender sikh skrifften Nor.» F a 6: »i Söderby tädh melen Horsbole och Söderby». F a 5: »Morkarla Söderby». F l 1: »Morkara Sochn. Melan Horsbole och Söderby i Tädh.» Om uppgifterna i Peringskiölds *Monumenta* se U 1133. — Stenen var sedan under lång tid försvunnen. Den omtalas åter först år 1910 i ett brev från E. Almgren, Knaby, till »Pastor Silwer, Alunda». Almgren skriver: »I detta sammanhang vill jag även meddela att fragment af en runsten för några år sedan fans i Söderby, det var ett stycke af vid pass en kvadratalns storlek, det fans då mellan Söderby handelsbod och Norrby småskola, alldeles intill där skraddare Johansson nu bor, där fanns invid landsvägen på den tiden, om det nu fins kvar vet jag ej, ett så kallat 'rör' ett stenkummel med några uppstående stenar, en af dessa uppstående stenar utgjordes af ett stycke af en runsten, var denna stått innan den blef sönderslagen var då omöjligt att utröna.»

Vid runinskriftsinventeringen i Uppsala län år 1942 hade stenen flyttats till sin nuvarande plats. I inventeringsberättelsen meddelas, att »fragmentet påträffades någon gång omkring år 1900, 15 m. NV om den plats där det nu står; det befann sig då i ett stenkummel vid den gamla landsvägen.»

Numera återstår endast nedre delen av den på två sidor ristade stenen.

Grå granit. Nuvarande höjd 0,90 m. Ristningsytornas bredd är 0,36 m. På den sida som innehåller inskriftens början, runföljden 1—7, är ristningen tydlig; på den andra sidan, där runföljden 18—27 har bevarats, har inskriften genom vittring blivit grund och delvis otydlig.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 577):

ahuiþr · l[et . . . - . . . lu · kunu] sina · ok - ku! [· sun sen]

Agviðr let . . . kunu sina ok . . . sun sinn.

»Agvid lät . . . sin hustru och (efter) . . . sin son.»

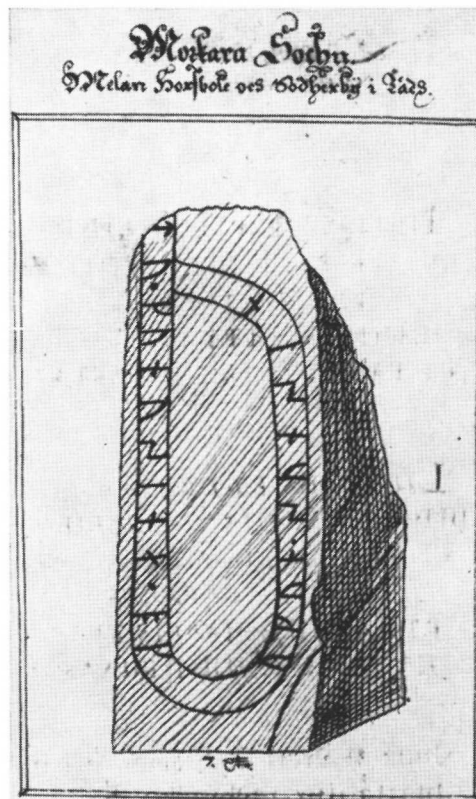

Fig. 455. U 1134. Söderby, Morkarla sn.
Efter teckning av Rhezelius i F l 1.

Till läsningen: I 5 **p** går bst upp till huvudstavens topp. Efter 7 **l** är stenen avslagen; på Hadorphs träsnitt är brottet mellan stenens delar tydligt markerat (se fig. 454). 8 **e** är på träsnittet något otydligt. Efter 9 **t** är stort avstånd till följande runa av vilken Hadorph endast har sett toppen. Också av runan 11 har endast toppen varit synlig. 12 **l** har förlorat två tredjedelar av hst. 18 **s**, som står på det nu bevarade stycket, har förlorat övre leden i brottet mellan stenens delar. Avståndet mellan 23 **k** och r. 24 är 12 cm.; på detta stycke finnas inga spår av runor. I runan 24 är bistavens övre del skadad; sannolikt skall runan uppfattas som **u** med upptill oregelbundet krökt bst. Osäker är också runan 27 **l**; den skulle också kunna uppfattas som ett **u** med nedre delen av bst bortfallen i brottet. — Rhezelius har icke observerat, att stenen bar ristning på två sidor. I hans läsning saknas därför runföljden 1—11: ... **!u** × **kunu sina · ok ukun · sun sin**. Hadorph och Helgonius: **ahuiþr · lit . . . - - . . . lu · kunu sina · ok uku - sun sen**.

Peringskiöld tolkar U 1134 på följande sätt: »Agwed lätt reesa up Steen at sin hustru Kärlog, och sin son Gui.» Hans tolkning grundar sig på en supplerings av inskriften; U 1134 har enligt Peringskiöld haft följande lydelse: »Agwidur lit risa Stin at Karlug kunu sina, ok Gui Sun sen.» Denna av allt att döma oriktiga supplerings återgives av Liljegren i *Runurkunder* (1833).

U 1134 är rest av en man med namnet *Agvidr*, givetvis samme man som »lät göra bro» vid Norrby; se U 1133.

På grund av att U 1134 redan var skadad vid Rhezelius' undersökning år 1636, kan man nu ej fastställa vad hustrun har hetat. Av Hadorphs (och Rhezelius') undersökning framgår, att namnet i ack. har slutat på **lu**. Också runföljden 24—27 är alltför skadad för att man nu skall kunna fastställa sonens namn. Helt uteslutet är väl icke, att ristaren har avsett att rista det hos oss jämförelsevis vanliga mansnamnet *Igull*.

1135. Ackarby, Dannemora sn.

Pl. 116.

Litteratur: UFT h. 5 (1876), s. 83; C. M. Bolm, Anteckning den 27/6 1878 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA).

Äldre avbildning: Bolm, teckning 1878 (ATA).

Den fragmentariskt bevarade runstenen står på gårdsplanen till Ackarby n:r 1³, 10 m. SSÖ om trappan till huvudbyggnaden. Stenen låg tidigare som trappsten framför avträdet. Till sin nuvarande plats flyttades fragmentet år 1935. Platsen är utmärkt på Ekonomiska kartbladet »Bossarby» (1954).

U 1135 är det enda exemplet på en runsten från Dannemora socken. Fragmentet har icke varit känt länge. Det nämnes första gången i *UFT* år 1876¹. Där lämnas följande upplysningar om U 1135: »Hösten 1874 hittades af bonden Erik Jansson i Askarby vid undanrödjande af ett stenröse å hans gårdsplan en något skadad runsten omkring 3 fot lång, 2 1/4 fot bred och 1/2 fot tjock.» Den första kända granskningen av fragmentet utfördes av C. M. Bolm den 27/6 1878. Vid runinskriftsinventeringen år 1942 stod fragmentet på sin nuvarande plats.

Grå granit. Höjd 0,90 m., bredd 0,53 m. Ristningen är numera genomgående grund. Det bevarade stycket utgör stenens övre del; kanterna och rotändan äro bortslagna.

¹ I ett tidigare häfte av *UFT* (h. 1, 1871, s. 16), konstateras om Dannemora: »Runstenar finnas ej omtalade, hvarken i äldre eller yngre förteckningar öfver dylika.»